

I

Bijna iedereen dacht dat de man en de jongen vader en zoon waren.

Ze reden in een oude Citroën door het land, ruwweg in zuidwestelijke richting en vooral over kleinere wegen. Hier en daar stopten ze, en dan gingen ze weer verder. Voordat ze hun uiteindelijke bestemming bereikten, bleven ze op drie plaatsen wat langer: eerst in Rhode Island, waar de lange, zwartharige man in een textiel fabriek werkte, daarna in Youngstown, Ohio, waar hij drie maanden in een tractorfabriek aan de lopende band stond, en ten slotte in een klein plaatsje in Californië, dicht bij de Mexicaanse grens, waar hij als pompbediende en automonteur werkte. Hij repareerde daar kleine buitenlandse auto's en had daar redelijk veel succes mee. Dat laatste verbaasde hem en deed hem goed.

Overal waar ze kwamen, kocht hij een krant uit Maine, de *Portland Press-Herald*, en zocht daarin naar berichten over een stadje in het zuiden van Maine, Jerusalem's Lot, en de omgeving daarvan. Af en toe stonden er zulke berichten in.

Voordat ze in Central Falls, Rhode Island, aankwamen, schreef hij in motelkamers een concept voor een roman. Hij stuurde dat naar zijn agent. Miljoenen jaren geleden was hij een tamelijk succesvol

romanschrijver geweest, in de tijd voordat de duisternis over zijn leven was neergedaald. De agent ging met het concept naar zijn laatste uitgever, die beleefd interesse toonde maar niet geneigd was om met een voorschot over de brug te komen. “‘Alsjeblieft” en “dank je” kosten niets,’ zei de lange man tegen de jongen, terwijl hij de brief van de agent verscheurde. Hij zei dat zonder al te veel verbittering en begon toch maar aan het boek.

De jongen zei niet veel. Zijn gezicht was altijd samengetrokken en zijn ogen waren donker – alsof ze voortdurend een duistere horizon ergens diep in hem aftuurden. In de eethuisjes en benzinstations die ze aandeden, was hij beleefd, maar meer ook niet. Het leek wel of hij de lange man geen moment uit het oog wilde verliezen. Hij werd al zenuwachtig als de man even naar de wc ging. De jongen weigerde over Jerusalem’s Lot te spreken, al probeerde de lange man het gesprek daar wel eens op te brengen. Ook keek hij nooit in de kranten uit Maine, die de man soms opzettelijk liet rondslingeren.

In de tijd dat de man het boek schreef, woonden ze in een huisje aan het strand, niet ver van de snelweg. Ze zwommen vaak in de Stille Oceaan. Die was warmer dan de Atlantische Oceaan, en ook vriendelijker. Aan deze oceaan waren geen herinneringen verboden. De jongen begon erg bruin te worden.

Hoewel ze een goed leven hadden, met drie stevige maaltijden per dag en een goed dak boven hun hoofd, voelde de man zich vaak neerslachtig. Hij vroeg zich af of ze wel op deze manier moesten doorgaan. Hij gaf de jongen les en die scheen niets aan opvoeding te kort te komen (de jongen was intelligent en leerde gemakkelijk, net als de man vroeger zelf), maar volgens hem deed het de jongen helemaal geen goed dat hij ’salem’s Lot uit zijn gedachten verdrong. Soms schreeuwde de jongen ’s nachts in zijn slaap en schopte hij de dekens op de vloer.

Er kwam een brief uit New York. De agent van de lange man zei dat Random House een voorschot van twaalfduizend dollar had geboden en dat de verkoop aan een boekenclub bijna zeker was. Of dat in orde was?

Dat was het.

De man zei zijn baan bij het benzinstation op en hij en de jongen trokken de grens over.

Los Zapatos, dat ‘de schoenen’ betekent (een naam die de man veel plezier deed, al zei hij dat niet), was een klein dorp, niet ver van de oceaan. Er kwamen niet veel toeristen. Er was geen goede weg, geen uitzicht op de oceaan (daarvoor moest je acht kilometer verder naar het westen), en er waren geen historische bezienswaardigheden. Bovendien was de kroeg vergeven van de kakkerlakken en was de enige hoer een oma van vijftig.

Toen ze de Verenigde Staten achter zich hadden gelaten, daalde er een bijna onwezenlijke rust over hun leven neer. Er kwamen maar weinig vliegtuigen over, er waren geen snelwegen en tot honderd kilometer in de omtrek had niemand een grasmaaier (of behoefte aan zo’n ding). Ze hadden een radio, maar zelfs die maakte lawaai zonder enige betekenis; de nieuwsberichten waren allemaal in het Spaans, een taal die de jongen enigszins onder de knie begon te krijgen maar die voor de man alleen maar gebrabbel was – en dat zou altijd zo blijven. Het leek wel of er alleen maar operamuziek was. ’s Avonds vonden ze soms een popstation uit Monterey, met presentatoren die net zo praatten als Wolfman Jack, maar dat zakte telkens weer weg. De enige motor binnen gehoorsafstand was een antieke Rototiller-ploeg van een boer. Als de wind in hun richting stond, drongen de onregelmatige pruttelgeluiden vaag tot hen door, alsof daar ergens een onrustige geest rondfladderde. Ze haalden hun water met een emmer uit een put.

Een- of tweemaal per maand gingen ze (niet altijd samen) naar de mis in de kleine dorpskerk. Ze begrepen geen van beiden iets van de ceremonie, maar ze gingen toch. Het was verstikkend warm in die kerk, en de man merkte soms dat hij door de monotone gezangen in slaap werd gesust. Op een zondag kwam de jongen de wankele achterveranda op, waar de man aan een nieuwe roman werkte, en zei aarzelend dat hij met de priester had gesproken om in de kerk te worden opgenomen. De man knikte en vroeg hem of hij voldoende Spaans kende om de lessen te volgen. Dat zou vast geen probleem zijn, zei de jongen.

De man maakte eens per week een rit van ongeveer zestig kilometer om de *Portland Press-Herald* te halen, die altijd minstens een week oud was, en soms vergeeld van de hondenurine. Twee weken nadat

de jongen had verteld wat hij van plan was, zag hij een artikel over Jerusalem's Lot en een stadje in Vermont dat Momson heette. De naam van de lange man kwam in het artikel voor.

Hij liet de krant weer met opzet liggen maar geloofde niet dat de jongen erin zou kijken. Het artikel zat hem om verschillende redenen niet lekker. Het scheen in 'salem's Lot nog niet voorbij te zijn. De jongen kwam de volgende dag met de krant in zijn hand naar hem toe en vouwde hem open om de kop te laten zien: 'SPOOKSTAD IN MAINE?'

'Ik ben bang,' zei hij.

'Ik ook,' zei de lange man.

3

SPOOKSTAD IN MAINE?

door John Lewis

Speciale verslaggever van de *Press-Herald*

JERUSALEM'S LOT – Jerusalem's Lot is een stadje ten oosten van Cumberland, vijfendertig kilometer ten noorden van Portland. Het is niet het eerste stadje in de Amerikaanse geschiedenis dat gewoon opdroogt en verwaait, en het zal ook wel niet het laatste zijn, maar het is in ieder geval een van de vreemdste. In het zuidwesten van Amerika komen spooksteden vrij veel voor. Stadjes schoten daar uit de grond wanneer er rijke goud- en zilveraders waren ontdekt, en verdwenen bijna even vlug wanneer de ertslagen uitgeput raakten, zodat er alleen lege winkels, hotels en cafés achterbleven, weggrottend in de stilte van de woestijn.

In New England is Momson, een kleine stad in Vermont, de enige plaats die iets dergelijks is overkomen als Jerusalem's Lot – of 'salem's Lot, zoals de inwoners meestal zeggen. In de zomer van 1923 is Momson blijkbaar gewoonweg opgedroogd en verwaaid, en alle 312 inwoners verdwenen eveneens. De huizen en enkele winkelpanden in het centrum van de stad staan nog overeind, maar sinds die zomer van tweeënvijftig jaar ge-

leden heeft er niemand meer gewoond. In sommige gevallen is het meubilair weggehaald, maar in de meeste huizen zijn de meubelen gewoon blijven staan, alsof een grote windvlaag alle mensen opeens uit hun dagelijkse leven heeft weggeblazen. In een van de huizen is de tafel nog voor het avondeten gedekt, compleet met een vaas vol verwelkte bloemen. In een ander huis zijn in een slaapkamer op de bovenverdieping de dekens van de bedden opengeslagen als voor het slapengaan. In een winkel ligt een vergane rol stof op de toonbank en op het kasregister is een prijs van 1 dollar 22 aangeslagen. Onderzoekers hebben bijna vijftig dollar in de kassa aangetroffen, die daar al die tijd hadden gelegen.

Mensen uit de omgeving mogen het verhaal graag aan toeristen vertellen en zinspelen er dan op dat het in de stad spookt – daarom, zeggen ze, is Momson daarna altijd onbewoond gebleven. De reden zal eerder zijn dat Momson in een vergeten uithoek van de staat ligt, ver van alle grote wegen. Er is daar niets wat je niet ook in honderd andere steden kunt vinden – behalve dan natuurlijk het *Mary Celeste*-achtige mysterie van die plotselinge ontvolking.

Bijna hetzelfde kan worden gezegd van Jerusalem's Lot.

Bij de volkstelling van 1970 telde 'salem's Lot 1319 inwoners – een toename van precies zevenenzestig zielen in de tien jaar sinds de vorige volkstelling. Het is een gemoedelijk provincie-stadje, dat door de inwoners meestal het Lot werd genoemd en waar bijna nooit iets gebeurde. De oude mannetjes die in het park en bij de kachel in de winkel van Crossen bij elkaar kwamen, praatten nog steeds over de brand in 1951, toen een achteloos weggeworpen lucifer een van de grootste bosbranden uit de geschiedenis van de staat veroorzaakte.

Iemand die zijn laatste jaren wilde slijten in een klein plattelandstadje waar iedereen zich met zijn eigen zaken bemoeide en waar de bijeenkomst van de vrouwenvereniging steevast het hoogtepunt van de week was, zou zich in het Lot helemaal op zijn gemak voelen. De volkstelling van 1970 gaf een beeld te zien dat bekend is bij zowel sociologen die zich in plattelandsgemeenschappen hebben gespecialiseerd als bij mensen die al lange tijd in een kleine plaats in Maine wonen: veel oude men-

sen, nogal wat arme mensen en veel jongeren die na het behalen van hun diploma uit de streek zullen wegtrekken en dan niet meer terugkomen.

Maar ruim een jaar geleden begon er iets ongewoons in Jerusalem's Lot te gebeuren. Mensen begonnen te verdwijnen. De meesten zijn natuurlijk niet letterlijk verdwenen. De vroegere politiemann van het Lot, Parkins Gillespie, woont bij zijn zuster in Kittery. Charles James, eigenaar van een benzinepomp tegenover de drugstore, heeft nu een autobedrijf in het nabijgelegen Cumberland. Pauline Dickens is naar Los Angeles verhuisd en Rhoda Curless werkt voor St. Matthew's in Portland. Deze lijst van 'niet-verdwenenen' bevat nog veel meer namen. Maar wat zo vreemd is aan die teruggevonden mensen, is dat niemand van hen iets kan – of wil – vertellen over wat er eventueel in Jerusalem's Lot heeft plaatsgevonden. Parkins Gillespie keek deze verslaggever alleen maar aan, stak een sigaret op en zei: 'Ik besloot gewoon weg te gaan.' Charles James zegt dat hij moest vertrekken omdat hij door het dalende aantal inwoners van de stad steeds minder omzet maakte. Pauline Dickens, jarenlang serveerster in het Excellent Café, heeft geen antwoord gegeven op de brief met vragen van deze verslaggever. En mevrouw Curless weigert over 'salem's Lot te praten.

Met een beetje onderzoek is voor sommige verdwijningen wel een mogelijke verklaring te vinden. Lawrence Crockett, een makelaar die met zijn vrouw en dochter verdwenen is, heeft een aantal dubieuze zakelijke projecten en grondtransacties op zijn naam staan, waaronder speculatie met een stuk grond in Portland waar momenteel een groot winkelcentrum, het Portland Mall and Shopping Center, wordt gebouwd. De Royce McDougalls, ook vermist, hadden eerder in het jaar hun zoon-tje verloren, en daarna was er niet veel meer dat hen aan het stadje bond. Ze kunnen overal zijn. In die categorie vallen nog meer mensen. Peter McFee, commandant van de staatspolitie, zegt daarover: 'We zijn op zoek naar veel mensen uit Jerusalem's Lot – maar dat is niet de enige stad in Maine waar mensen zomaar verdwenen zijn. Royce McDougall bijvoorbeeld heeft schulden bij een bank en twee financieringsmaatschappijen. Volgens mij is hij ervandoor gegaan om zijn schulden

niet te hoeven betalen. Op een dag gebruikt hij een van de creditcards die hij in zijn portefeuille heeft en dan krijgen de incassobureaus hem te pakken. In Amerika zijn vermiste personen de gewoonste zaak van de wereld. We leven in een samenleving die zich helemaal op de auto heeft ingesteld. Mensen pakken om de twee of drie jaar hun boeltje en verhuizen. Soms vergeten ze dan op te geven waar hun post naar toe gestuurd moet worden. Vooral de klaplopers.'

Maar hoe nuchter en logisch het volgens commandant McFee ook is, toch blijven veel vragen over Jerusalem's Lot onbeantwoord. Henry Petrie en zijn vrouw en zoon zijn verdwenen, en Petrie, directeur van de Prudential Insurance Company, kan toch moeilijk een klaploper worden genoemd. De begrafenisondernemer, de bibliothecaris en de schoonheidsspecialiste van Jerusalem's Lot komen ook op de lijst van vermisten voor. En die lijst is verontrustend lang.

In de omliggende plaatsen worden allerlei verhalen verteld. Er wordt beweerd dat het in 'salem's Lot spookt. Soms wordt er melding gemaakt van gekleurde lichten boven de hoogspanningskabels van de Central Maine Power, die de gemeente in tweeën delen, en als je zegt dat de inwoners van het Lot misschien door UFO's zijn ontvoerd, lacht niemand je uit. Er wordt gefluisterd over een 'heksengenootschap' van jonge mensen die zwarte missen hielden en daarmee misschien de wraak van God over de naamgenoot van de heiligste stad van het Heilige Land afriepen. Anderen, die minder in bovennatuurlijke machten geloven, herinneren zich de jongemannen die zo'n drie jaar geleden in de omgeving van Houston in Texas zijn 'verdwenen' en later in gruwelijke massagraven zijn teruggevonden.

Wanneer je een bezoek aan 'salem's Lot brengt, lijken zulke beweringen minder vergezocht. Er is geen winkel meer open. De laatste die ermee ophield, was de drugstore van Spencer, die zijn deuren in januari sloot. De levensmiddelenzaak van Crossen, de ijzerwinkel, de meubelzaak van Barlow en Straker, het Excellent Café en zelfs het gemeentehuis zijn allemaal dichtgespijkerd. De nieuwe lagere school staat leeg, net als de middelbare school, die in 1967 gebouwd werd voor leerlingen uit het Lot en nog twee andere plaatsen. Het schoolmeubilair

en de boeken zijn opgeslagen in Cumberland, in afwachting van een referendum in de andere plaatsen van het schooldistrict, maar als het nieuwe schooljaar begint, gaan er geen kinderen uit 'salem's Lot naar school. Er zijn geen kinderen, alleen verlaten winkels, verlaten huizen, overwoekerde gazons, lege straten en landwegen.

Andere mensen van wie de politie graag de verblijfplaats zou willen weten, zijn John Groggins, predikant van de methodistische kerk van Jerusalem's Lot, de eerwaarde Donald Callahan, pastoor van St. Andrew's, Mabel Werts, een weduwe die in kerkelijk en maatschappelijk opzicht een vooraanstaande positie in 'salem's Lot innam, Lester en Harriet Durham, een echtpaar dat in de textiel fabriek van Gates werkte, Eva Miller, die een pension hield...

4

Twee maanden na dat krantenartikel werd de jongen in de Kerk opgenomen. Hij biechtte voor het eerst – en hij biechtte alles.

5

De dorpspastoor was een oude man met wit haar en een gebruint gezicht dat een netwerk van rimpels was. Zijn ogen keken met grote intensiteit en gretigheid de wereld in. Het waren blauwe ogen, erg Iers. Toen de lange man bij zijn huis aankwam, zat de pastoor op de veranda thee te drinken. Naast hem stond een man in een pak. Het haar van de man was in het midden gescheiden en met vet vastgeplakt, iets wat de lange man aan portretfoto's uit de jaren 1890 deed denken.

De man zei stijfjes: 'Ik ben Jesús de la rey Muñoz. Pastoor Gracon heeft me gevraagd als tolk op te treden, omdat hij geen Engels kent. Pastoor Gracon heeft mijn familie een grote dienst bewezen, waarover ik niet mag spreken. Ik zal ook zwijgen over het onderwerp

waarover hij wil spreken. Gaat u akkoord?’

‘Ja.’ Hij schudde Muñoz en daarna Gracon de hand. Gracon antwoordde in het Spaans en glimlachte. Hij had nog maar vijf tanden, maar zijn glimlach was zonnig en blij.

‘Hij vraagt of u een kop thee wilt. Het is groene thee. Erg verfrissend.’

‘Heel graag.’

Nadat ze eerst wat beleefdheden hadden uitgewisseld, zei de priester: ‘De jongen is niet uw zoon.’

‘Nee.’

‘Hij heeft een vreemde biecht afgelegd. In feite heb ik nog nooit zo’n vreemde biecht afgenomen, zolang ik priester ben.’

‘Dat verbaast me niet.’

‘Hij huilde,’ zei eerwaarde Gracon, terwijl hij een slokje van zijn thee nam. ‘Het was een diep en verschrikkelijk huilen. Het kwam vanuit het diepst van zijn ziel. Moet ik de vraag nog stellen die deze biecht bij mij heeft opgeroepen?’

‘Nee,’ zei de lange man. ‘Dat hoeft niet. Hij spreekt de waarheid.’

Gracon knikte al voordat Muñoz het had vertaald. Zijn gezicht was ernstig geworden. Hij boog zich met zijn samengevouwen handen tussen zijn knieën naar voren en sprak een hele tijd. Muñoz luisterde aandachtig en met een onbewogen gezicht. Toen de priester uitgesproken was, zei Muñoz:

‘Hij zegt dat er vreemde dingen in de wereld zijn. Veertig jaar geleden bracht een boer uit El Graniones hem een hagedis die schreeuwde als een vrouw. Hij heeft een man gezien met stigmata, de tekens van het lijden van Onze Heer, en die man bloedde op Goede Vrijdag uit handen en voeten. Hij zegt dat dit iets vreselijks is, iets duisters. Het is een ernstige zaak voor u en de jongen. Voornamelijk voor de jongen. Het knaagt aan hem. Hij zegt...’

Gracon zei weer iets, nu iets korts.

‘Hij vraagt of u begrijpt wat u in dat Nieuwe Jerusalem hebt gedaan.’

‘Jerusalem’s Lot,’ zei de lange man. ‘Ja. Dat begrijp ik.’

Gracon sprak opnieuw.

‘Hij vraagt wat u van plan bent eraan te doen.’

De lange man schudde heel langzaam met zijn hoofd. ‘Ik weet het niet.’

Gracon sprak opnieuw.
'Hij zegt dat hij voor u zal bidden.'

6

Een week later werd hij zwetend uit een nachtmerrie wakker en riep de naam van de jongen.

'Ik ga terug,' zei hij.

De jongen verbleekte onder zijn gebruinde huid.

'Ga je met me mee?' vroeg de man.

'Houd je van me?'

'Ja. God, ja.'

De jongen begon te huilen en de lange man hield hem tegen zich aan.

7

Maar hij kon niet slapen. In de schaduwen gluurden gezichten. Ze wervelden hem tegemoet als gezichten die door sneeuw aan het oog waren onttrokken, en toen de wind een overhangende tak tegen het dak sloeg, kwam hij met een ruk overeind.

Jerusalem's Lot.

Hij deed zijn ogen dicht en legde zijn arm erover, en het begon allemaal weer in hem op te komen. Hij zag al bijna de glazen pressepapier weer voor zich, zo'n bol waarin een kleine sneeuwstorm woedt als je hem heen en weer schudt.

'Salem's Lot...